

1. Co by było, gdyby... Funkcje i cechy informacji

a. 1. Cele lekcji

i. a) Wiadomości

Uczeń:

- zna główne funkcje mass mediów ,
- rozumie rolę środków masowego przekazu,
- rozumie funkcje i cechy informacji.

ii. b) Umiejętności

Uczeń:

- potrafi pracować zespołowo,
- potrafi wyciągać wnioski,
- potrafi rozwiązywać problemy w sposób twórczy,
- rozwija sprawność umysłową, kreatywność, przełamuje opory przed przedstawieniem własnych pomysłów,
- potrafi rozpoznawać manipulację językową.

b. 2. Metoda i forma pracy

Praca w grupach, burza mózgów

c. 3. Środki dydaktyczne

Kartki z poleceniami dla grup (załącznik 1)

d. 4. Przebieg lekcji

i. a) Faza przygotowawcza

Nauczyciel zapoznaje uczniów z tematem lekcji i uświadamia im cele zajęć. Następnie nawiązuje do lekcji o mass mediach. Uczniowie wiedzą, że główną funkcją mass mediów jest przekazywanie aktualnych informacji. Podczas tej lekcji uczniowie zastanowią się, jaka powinna być informacja, którą przekazują nam środki masowego przekazu.

ii. b) Faza realizacyjna

1. Nauczyciel dzieli klasę na grupy. Każda z nich otrzymuje inny problem do przedyskutowania (załącznik 1). Swoje pomysły zapisują na kartkach. Następnie sprawozdawca czyta poszczególne propozycje, które są omawiane na forum klasy. Ćwiczenie jest podsumowane wnioskami na temat szkodliwości podawania fałszywych informacji oraz znalezieniem pierwszej cechy informacji.
2. Kolejne zadanie to wypisywanie na tablicy cech informacji na podstawie wniosków z ćwiczenia w

grupach oraz dodatkowych pomysłów. Uczniowie powinni zauważyć takie cechy dobrej informacji, jak: aktualność, rzetelność, prawdziwość, zrozumiałość, zwięzłość formy. Uczniowie próbują sami stworzyć obiektywne informacje tego typu.

3. Następnie uczniowie dobierają się w inne grupy. Każda z nich dostaje wycinki z czasopism dotyczące ukazanych na rynku pozycji książkowych. Są to informacje o tej samej książce, ale pochodzące z różnych źródeł. Zadaniem grup jest odpowiedzenie na dwa pytania: *Którą z dwóch jednakowych książek chętniej byście kupili? Czym różnią się reklamy dwóch takich samych książek, co zrobili redaktorzy?* Uczniowie prezentują swoje wyniki na forum klasy. Posumowaniem pracy jest wyciągnięcie wniosku, iż informacja powinna być także obiektywna.
4. Kolejne ćwiczenie polega na uczeniu młodzieży krytycznego odniesienia się do pewnych komentarzy i ocen, z którymi spotykają się w środkach masowego przekazu. Nauczyciel w tym celu czyta uczniom dwie informacje o tym samym wydarzeniu, jednak inaczej podane przez różne źródła. Zadaniem uczniów jest dostrzeżenie różnicy między tymi informacjami i omówienie problemu manipulacji językowej (załącznik 2).

iii. c) Faza podsumowująca

Uczniowie dyskutują na temat środków językowych i niejęzykowych, które naruszają ocenę odbiorcy i wpływają na jego wolę.

e. 5. Bibliografia

1. Bobiński W., *Świat w słowach i obrazach. Podręcznik do kształcenia literackiego i kulturowego dla klasy I gimnazjum*, WSiP, Warszawa 2000.
2. Brudnik E., Moszyńska A., Owczarska B., *Ja i mój uczeń pracujemy aktywnie. Przewodnik po metodach aktywizujących*, SFS, Kielce 2000.
3. Cialdini R., *Wywieranie wpływu na ludzi*, GWP, Gdańsk 1999.
4. Zasepa T., *Media, człowiek, społeczeństwo*, Edycja Św. Pawła, Częstochowa 1998.

f. 6. Załączniki

i. a) Polecenia dla grup

Załącznik 1.

Grupa 1. Co by było, gdyby telewizja podała nieprawdziwą wiadomość o śmierci twojego idola muzycznego?

Grupa 2. Co by było, gdyby w prasie ukazał się fałszywy artykuł o decyzji rezygnacji ze sportu Adama Małysza?

Grupa 3. Co by było, gdyby w telewizji rozpuścili kłamliwą plotkę o wynalezieniu wehikułu czasu?

Grupa 4. Co by było, gdyby w porannych wiadomościach radiowych podano fałszywą prognozę pogody?

Grupa 5. Co by było, gdyby w prasie podano kłamliwą decyzję o likwidacji ferii zimowych?

ii. b) Tekst do odczytania badający mechanizm manipulacji językowej – Notatki dla nauczyciela

Załącznik 2.

1. Za tydzień przyjeżdża do Warszawy na jeden koncert Michael Jackson zaproszony przez Ministerstwo Kultury.
2. Za tydzień nareszcie przyjeżdża do Warszawy oczekiwany przez wszystkich, wspaniały, niepowtarzalny, genialny Michael Jackson, zaproszony przez Ministerstwo Kultury. Należy organizatorom pogratulować pomysłu. To będzie muzyczne wydarzenie stulecia!

iii. c) Zadanie domowe

Wymyśl przykład manipulacji dowolną informacją z użyciem środków, które nie są językowe, np. muzyka, obraz, dodatkowe efekty.

g. 7. Czas trwania lekcji

45 minut

h. 8. Uwagi do scenariusza

brak